Stichting Welzijn Grote Grazers

Aan: De Statenleden van Flevoland

Datum: 9 maart 2016

Betreft: Werkbezoek Oostvaardersplassen 16 maart

Contactadres: Het Spint 5
8252 JZ Dronten
Telefoon: 06 – 22169872
Email Secretariaat: info@swgg.nl
Website: www.stichtingwelzijngrotegrazers.nl
KvK: 32172507
Bank INGB Lelystad NL91 INGB 0005 0271 53

Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI

Geachte leden van Provinciale Staten Flevoland,

Op woensdag 16 maart 2016 gaat u een werkbezoek brengen aan de Oostvaardersplassen. Een belangrijk bezoek, waar wij als Stichting Welzijn Grote Grazers (SWGG) graag bij aanwezig zouden zijn geweest. Maar naar wij hebben begrepen kunnen alleen statenleden en burger-statenleden aan dit bezoek deelnemen.
Dit werkbezoek zal ongetwijfeld invloed hebben op de discussie over de grote grazers, die zal plaatsvinden zodra het beleid over deze dieren van de Rijksoverheid aan de Provincie is overgedragen.
Tot vorig jaar was de stichting één van de deelnemers van het stakeholdersoverleg over de grote grazers. Dit overleg is door Staatsbosbeheer abrupt beëindigden tot onze spijt zijn tot op heden geen concrete stappen ondernomen om te komen tot de vorming van een Maatschappelijke advies Commissie,zoals die eerder vorig jaar door Staatssecretaris Dijksma is toegezegd.

De situatie rond de Oostvaardersplassen (OVP) is zeer complex en voor buitenstaanders moeilijk te doorgronden. Naar wij verwachten zal de discussie rond de grote grazers dit jaar nog veel vergaderen vergen. Wij hopen, dat u de SWGG bij deze bijeenkomsten zal betrekken. Vooruitlopend op de komende discussies willen wij nu reeds enkele punten onder uw aandacht brengen. Deze punten kunnen van al belang zijn bij uw bezoek aan de Oostvaardersplassen.

Tijdens uw bezoek aan de OVP zal u geen creperende dieren zien. Indien dit wel het geval zou zijn, dan zou Staatsbosbeheer ernstig in gebreke zijn gebleven.
Dat wil echter niet zeggen, dat er in het gebied in het geheel geen creperende dieren zullen zijn. Tegenwoordig verblijven er aan het eind van de winter/begin van het voorjaar enkele honderden herten in het moerasgedeelte. Deze dieren verblijven grotendeels of geheel buiten het zicht van de beheerders en de omstandigheden waarin deze dieren verkeren, is in veel gevallen erg slecht. Ook in de onoverzichtelijke beschuttingsgebieden Oostvaardersbos, Kotterbos en De Driekoek kunnen dieren lopen die in een zeer slechte conditie verkeren.

Wij maken ons ernstig zorgen over het welzijn van deze dieren. Het dierenleed is weliswaar niet zo afschuwelijk als in de jaren 2010 – 2013, maar toch lopen ook nu van november tot mei in de OVP duizenden dieren honger te lijden. Wanneer u dit probleem voorlegt aan de beheerders, zullen zij met de retorische vraag komen " wat is lijden ".
Wij vinden dit lijden afschuwelijk en daarbij komt dat dit ook nog eens totaal zinloos is. Waar is het voor nodig dat iedere winter enkele duizenden dieren op een kaalgevreten vlakte en aangetaste bossen lopen te hongeren. Op een vlakte waar de begroeiing ieder jaar meer afneemt. De boswachters leggen uit dat de kaalslag hoort bij de natuurlijke successie, of de interessante dynamiek en dat het landschap uniek is. Het komt op ons eerder over als bizar,saai en doods.

Wanneer het aantal grote grazers nog voor de winter naar een verantwoord aantal zou worden teruggebracht, zou dit zinloos lijden niet optreden. Volgens het huidig beleid worden de dieren pas afgeschoten, wanneer het duidelijk is dat ze het eind van de winter niet zullen halen. En dan de kalfjes en de veulentjes die nu net geboren zijn of geboren worden. Ze hebben het door het extreem natte weer extra moeilijk. Verkleumen onder de modder omdat er geen droge plek voor ze is. Uiteindelijk leidt dit beleid er toe dat er na maandenlang lijden aan het eind van de winter alsnog grote aantallen dieren moeten worden doodgeschoten.

Zo ook in de buitengewoon zachte winter van 2014 – 2015. Aanvankelijk leek er niets aan de hand. Toch moest men aan het eind van de winter –in maart en april- massaal dieren afschieten: uiteindelijk ongeveer 1300 herten, koeien en paarden. Niet meegerekend de dieren die in het moeras waren gecrepeerd of in de modder waren vast komen te zitten en zijn verdronken. En

dit na weken lang honger lijden. Ook dit jaar lijkt het weer op deze wijze te gaan verlopen. Al maandenlang is er vrijwel geen voedsel beschikbaar en teren de dieren in op hun reserves. Uiteindelijk zal de conditie zo slecht zijn, dat ze op de valreep alsnog moeten worden afgeschoten. Een barbaarse vorm van beheer. Deze uitkomst is voor ieder weldenkend mens voorspelbaar. Er lopen gewoon te veel dieren in de OVP.

Door de voorstanders van het huidige crepeerbeheer wordt de indruk gewekt, dat de aantallen geboortes afnemen: dat er sprake zou zijn van een natuurlijke geboortebeperking. Deze veronderstelling is niet op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd en als dit werkelijk zo zou zijn, zou dit dus het gevolg zijn van de jaarlijks terugkerende slechte omstandigheden in de OVP. Ook al zou er sprake zijn van een natuurlijke geboortebeperking, dan is die blijkbaar niet effectief. In de winter van 2012 – 2013 moesten veel dieren worden afgeschoten. Daardoor nam de populatie in omvang af. In de zachte winter 2013 – 2014 behoefden er volgens de protocollen slechts weinig dieren te worden afgeschoten en steeg het aantal dieren direct weer tot gtote hoogte. Het aantal geboortes is ondanks de slechte omstandigheden in de OVP blijkbaar zo danig hoog, dat wanneer de mens niet ingrijpt, de populatie iedere keer weer snel tot ver boven de draagkracht van het gebied uitgroeit.

Het rieste van het huidige beheer is, dat het lijden van deze dieren een jaarlijks terugkerend verschijnsel is. Ieder weldenkend mens weet, dat er in de OVP in de winter te weinig voedsel isom enkele duizenden dieren te voeden. Dat probleem begint al in het begin van de winter. Dan is voorspelbaar dat er in de loop van de winter 1000 – 1500 dieren zullen moeten worden doodgeschoten. Het trieste hiervan is: dat men wacht tot duidelijk is welke dieren het eind van de winter niet zullen halen. Daarmee lopen niet alleen de zwakke dieren enkele maanden honger te lijden, maar de gehele populatie. Voor de SWGG een heel dom beleid.
Wanneer men al in de nazomer het aantal dieren terug zou brengen naar de draagkracht van het gebied, zou dit lijden kunnen woren voorkomen en zouden de resterende dieren in de winter voldoende voedsel ter beschikking hebben.
Men zal veel sterker moeten ingrijpen.

In de praktijk komt het er op neer, dat de jaarlijkse aanwas moet sneuvelen om te voorkomen, dat de populaties groeien.de jaarlijkse aanwas is ca. 30 %. Dat houdt in dat er bij een uitgangspositie van 4000 dieren er jaarlijks ca. 1300 geboren worden en vervolgens er ca. 1300 afgeschoten moeten worden. Wanneer men de populatie in één keer zou terugbrengen naar 1000 dieren (dat is slechts eenmalig een verdubbeling van het aantal dat nu jaarlijks wordt afgeschoten) zal de jaarlijkse aanwas slechts 300 dieren zijn en hoeven er slechts 300 dieren te worden geschoten om de resterende dieren een goed leven te bieden.

Door voorstanders van het huidige beleid wordt beweerd, dat de dieren in de OVP een goed leven hebben. Wij kunnen dit niet rijmen met de werkelijkheid, omdat van november tot mei duizenden dieren honger lopen te lijden. Ook stellen deze voorstanders dat het afschieten van dieren vóór het aanbreken van de winter te sterk zou ingrijpen op de sociale verbanden binnen de kuddes. Wanneer dergelijke aspecten een rol zouden spelen, lijkt het ons ook niet plezierig voor de dieren om te moeten ervaren, dat familiegenoten ernstig honger lopen te lijden.

De materie van de OVP is niet eenvoudig te doorgronden. In vervolg op ICMO-1 en ICMO-2 publiceert Staatsbosbeheer jaarlijks een jaarrapport. Deze jaarrapportages zijn zeer informatief. Wanneer de rapporten van ICMO-1 en ICMO-2 worden aangehaald, wordt vaak zeer lovend gesproken over het feit dat buitenlandse deskundigen hierin een grote inbreng hebben gehad. Het is uiteraard goed om buitenlandse kennis er bij te betrekken, maar wij vinden inschakeling van deskundigen die bekend zijn met de Flevolandse situatie wel zo belangrijk.

De grote aantallen koeien, paarden en herten hebben een sterk nadelige invloed op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied De Oostvaardersplassen.
De rietvelden, vlierstruwelen en wilgenbossen zijn door de paarden, koeien en herten in de afgelopen jaren grotendeels vernield.
Mede daardoor voldoet de OVP momenteel niet meer aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000. Dit geldt voor de soorten die afhankelijk zijn an het droge deel van de OVP, maar ook voor de soorten van het moeras. De honderden herten die in het rietland verblijven tasten het broedgebied van kiekendieven, zilverreigers, roerdompen, lepelaars enz. aan. Voor deze soorten zijn de omstandigheden de afgelopen jaren al sterk verslechterd. Daardoor is een tijdelijke drooglegging van een deel van het moeras nodig. Het gevaar is groot dat naast de herten ook een deel van de paarden het moeras zal binnentrekken en de hergroei van riet in gevaar zullen brengen.

De grote aantallen paarden, koeien en herten zijn ook fataal geweest voor de op het droge gedeelte voorkomende wilgenbossen en vlierstruwelen: De Driehoek en de strook langs de spoorlijn.
In de rapporten van ICMO-1 en 2 heeft het gemis van beschutting voor de grote grazers veel aandacht gekregen. Deze beschutting was destijds in de OVP aanwezig, maar is door deze dieren zelf ten gronde gebracht. Sinds enkele jaren kunnen de grote grazers 's winters ook terecht in het Oostvaardersbos en Kotterbos. (een vorm van bijvoedering).
De grote grazers zijn druk bezig ook deze bossen te vernielen door honger. De verwoesting is in het Oostvaardersbos al in vergaande staat. Sinds vorige winter kunnen de herten ook terecht in het westelijk deel van het Kotterbos. Deze dieren zijn in enkele weken tijds in staat geweest het merendeel van het duurzame loofhout tot manshoogte te schillen. Deze bomen zijn afgelopen zomer nog in blad gekomen, maar zijn ten dode opgeschreven: het stervensproces duurt enkele jaren.

Opmerkelijk is dat in de jaarrapportages wordt aangegeven, dat de grote grazers weinig gebruik maken van de opengestelde bossen. Onze bezoeken aan deze terreinen de afgelopen winters hebben toch een heel ander beeld opgeleverd. Ook de schade aan bomen en struiken is een duidelijke aanwijzing dat hier in de winter weldegelijk grote aantallen grote grazers verblijven. Bij het bepalen van de omgevingsscore, die van groot belang is bij de beslissing wel of niet tot afschot van dieren over te gaan, weegt de beschikbaarheid van beschutting opmerkelijk zwaar. Aanzienlijk zwaarder dan de beschikbaarheid van voldoende voedsel. Dit is voor ons onbegrijpelijk. O.i. is de beschikbaarheid van voldoende voedsel aanzienlijk belangrijker dan de beschikbaarheid .van beschutting. Een goed doorvoed dier komt niet acuut in problemen, wanneer hij overvallen wordt door slecht weer.

Opmerkelijk is dat in de jaarrapportages aangegeven wordt, dat de aangelegde beschuttingsrichels en ook de opengestelde bossen niet functioneren . Opmerkelijk, want wij hebben geconstateerd dat vooral de paarden bij harde wind en regen graag beschutting zoeken achter grondwallen e.d. Ook staan de paarden tijdens slecht weer vaak te schuilen in het tochttalud van het zanddepot tegenover de Grote Praambult.
De afgelopen weken hebben de Heckrunderen vrijwel niet op de grasvlakte gelopen, maar hielden zij zich voornamelijk op in de Driehoek, Het Kotterbos en het Oostvaardersbos. Mogelijk speelt beschutting hierbij een rol, maar wij hebben de indruk dat de runderen in deze bossen beter aan voedsel kunnen komen dan op de kale grasvlakte.

Vorig jaar is de eindrapportage van de Beheer Advies Commissie uitgebracht. Wij hadden daar hoge verwachtingen van, maar zijn daarin ernstig teleurgesteld. Van een diepgaande evaluatie is geen sprake, één van de aanbevelingen van de BAC commissie was over te gaan tot het instellen van een Maatschappelijke Adviescommissie. Tot onze spijt is die nog steeds niet van de grond gekomen. Wij verzoeken u bij gesprekken over de oprichting van deze commissie te bevorderen, dat ook de Stichting Welzijn Grote Grazers een plaats krijgt in dit adviesorgaan.

Wij betreuren het zeer en zijn hogelijk verbaasd, dat het huidig beleid van vroeg- reactiefbeheer nog steeds wordt voortgezet.
Wij hopen dat Provinciale Staten snel de zeggenschap over het beleid van de grote grazers krijgt en vervolgens daadkrachtig zal besluiten tot een ander beleid. Een beleid waarbij een einde komt aan deze jaarlijkse ellende van verhongering.

Daarmee zal er ook een einde komen aan de jaarlijks terugkerende discussie over deze ellende en de afsluiting van bepaalde delen van de OVP voor bezoekers gedurende de wintermaanden. Wat de beeldvorming rond dit toekomstig Nationaal Park dan alleen maar ten goede zal komen.

Wij hopen met deze brief enige helderheid te hebben geboden over de situatie in de Oostvaardersplassen en zijn uiteraard graag bereid dit in een gesprek nader toe te lichten.

Wij wensen u een goed werkbezoek en later dit jaar veel wijsheid in de besluitvorming over het beleid over de grote grazers.

Met vriendelijke groet,

Stichting Welzijn Grote Grazers.

Namens deze,
[redacted]

r